

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-2130/21-A

Název	Základní škola, Praha 4, Jižní IV., 10
Sídlo	Jižní IV 1750/10, Záběhlice, 141 00 Praha 4
E-mail	reditel@zs.jizni.cz
IČ	61384828
Identifikátor	600037215
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Daniel Kaiser
Zřizovatel	Městská část Praha 4
Místo inspekční činnosti	Jižní IV 1750/10, Záběhlice, 141 00 Praha 4
Termín inspekční činnosti	5. 10. 2021 – 11. 10. 2021

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Právnícká osoba Základní škola, Praha 4, Jižní IV., 10 (dále „škola“ nebo „instituce“) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školní jídelny.

Výchovně vzdělávací proces se uskutečňuje v komplexu budov postavených ve funkcionalistickém stylu v klidné části Spořilova.

Škola se stala přirozeným komunitním centrem. Pedagogům z jiných pražských škol poskytuje možnost získat pedagogické zkušenosti i náměty pro další činnost. Instituce je fakultní školou Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy.

Vzdělávání je realizováno podle příslušných vzdělávacích programů s akcentem na rozvoj osobnostní a sociální výchovy a podporu komunikačních a jazykových dovedností. Výuka anglického jazyka je koncipována od 1. ročníku, druhý cizí jazyk (německý, francouzský, ruský a italský) je realizován od 6. ročníku. Součástí výuky se staly projektové středky, adaptační soustředění a pravidelné třídnické hodiny, které vysokou měrou přispívají k celostnímu rozvoji osobnosti žáka.

Na dopolední vyučování vhodně navazuje činnost školní družiny, která přispívá k zaměření školy a nabízí žákům kvalitní alternativy využití volného času, např. cílená podpora čtenářské gramotnosti a základů dramatického umění.

Vzrůstající počet žáků v posledních letech dokládá stoupající zájem rodičů o vzdělávací nabídku školy. Od posledního inspekčního hodnocení v roce 2014 se zvýšil celkový počet žáků téměř o sto. K termínu inspekční činnosti se vzdělávalo ve škole 753 žáků ve 27 třídách, nejvyšší počet žáků ve škole (810) byl tak naplněn z 93 %. V přípravné třídě bylo zařazeno 16 dětí, 323 dětí a žáků ve 12 odděleních školní družiny. Z celkového počtu tvoří přibližně desetinu žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „SVP“).

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy (dále „ředitel“) při své práci využívá dlouholeté řídicí zkušenosti. Nastavená organizační struktura odpovídá typu a velikosti školy, dostatečně reflektuje změny související s nárůstem počtu žáků. Uplatňovaný systém řízení vychází z delegování kompetencí na tři zástupce, předsedy předmětových komisí, odborné pracovníky školního poradenského pracoviště a vedoucí vychovatelku školní družiny.

Učitelům jsou vytvořeny podmínky pro participaci na fungování školy v rámci činnosti předmětových komisí a prostřednictvím pedagogické rady. Pedagogové efektivně spolupracují v oblasti organizačního zajištění výchovně vzdělávacího procesu, např. organizace akcí, soutěží, projektů, zahraničních zájezdů. Podílejí se i na koncipování výuky a modifikaci školních vzdělávacích programů, např. do úprav vzdělávacího obsahu se promítly i jejich poznatky z proběhlé distanční výuky. Ze zjištění inspekčního týmu však vyplývá, že praktická realizace stanovených didaktických postupů jednotlivými pedagogy se odvíjí od míry jejich ztotožnění s provedenými změnami. Ředitel již v průběhu inspekční činnosti přijal některá opatření, např. upravil vzdělávací obsah částí vzdělávacích oblastí tak, aby umožňoval efektivní diferenciaci či individualizaci výuky vzhledem k potřebám žáků. Činnost některých předmětových komisí se také dostatečně nezaměřuje např. na vyhodnocování účinnosti jednotlivých metod a forem výuky, strategií k dosahování stanovených vzdělávacích cílů a sjednocování výsledků vzdělávání žáků.

Plynulému fungování školy napomáhá obousměrný přenos informací, sdílení pedagogických zkušeností, spolupráce mezi jednotlivými vyučujícími a systém pravidelných porad. Zležitosti týkající se výchovně vzdělávacího procesu ředitel projednává s pedagogickou radou, záznamy z pedagogických rad však nedokládají, zda jsou vždy přijímána potřebná opatření a je vyhodnocována jejich účinnost.

Hospitační činnost je realizována dle vytyčených priorit. Při hodnocení kvality výuky se projevuje pedagogická zkušenost vedení školy. Závěry z hospitační činnosti obvykle

vyústí v konkrétní doporučení ke zlepšení pedagogické práce, jejich účinnost je sledována formou následných hospitací.

Vzdělávání zajišťuje stabilizovaný, převážně zkušený pedagogický sbor s vysokým zastoupením mužů a celého spektra věkové struktury, čímž je vytvořen předpoklad pro kontinuální zkvalitňování vzdělávacího procesu. Z celkového počtu 78 pedagogických pracovníků (54 učitelů, 22 asistentů pedagoga a 2 dvojjazyčné asistentky) je 8 učitelů nekvalifikovaných, potřebné vzdělání si doplňují příslušným studiem. Začínajícím učitelům je poskytován zaškolovací program nebo pomoc zkušenějšího pedagoga. Z inspekčních zjištění vyplynula potřeba intenzivnější podpory méně zkušených učitelů zejména v komunikaci se žáky nebo v oblasti metod a forem výuky.

Daší vzdělávání pedagogických pracovníků zohledňuje potřeby školy a umožňuje také individuální rozvoj učitelů. Prioritou v dalším vzdělávání je doplnění předpokladů odborné kvalifikace části vyučujících. V souladu s potřebami školy a moderními trendy ve vzdělávání byli učitelé vzděláváni např. ve formativním hodnocení, práci s třídním kolektivem, metodách ve výuce žáků s odlišným mateřským jazykem a v období vzdělávání distančním způsobem v rozvoji digitálních kompetencí včetně využití vhodných online nástrojů ve výuce na dálku. Individuální vzdělávání učitelů přispívá k jejich profesnímu růstu dle jednotlivých aprobací, např. informatika a robotika, čtenářská a matematická gramotnost, výuka angličtiny a inovace na 1. stupni, metody práce asistentů pedagoga.

Škola vytváří dobré podmínky pro spolupráci se zákonnými zástupci žáků, což má příznivý vliv na prohlubování komunitní atmosféry ve škole. Prostřednictvím spolku Klub přátel školy se rodiče spolupodílí na chodu školy, zapojují se do mimoškolních aktivit, pravidelně projednávají své připomínky s vedením školy, pomáhají s organizací kulturních a sportovních akcí i financováním některých aktivit. Prospěšná je úzká spolupráce se zřizovatelem, který se podílí na zlepšování materiálního vybavení školy. Dlouhodobě škola spolupracuje s institucemi v oblasti bezpečnosti a prevence sociálně patologických jevů. Partnerský přístup k žákům a možnost ovlivňovat některé aspekty vzdělávání prostřednictvím práce žakovského parlamentu se pozitivně odráží v celkovém klimatu školy. K posílení žakovské iniciativy a podpoře hodnot a postojů škola efektivně využívá participaci žáků na organizaci školy, hospodaření s financemi, zapojení do charitativních projektů, celoškolní motivační hry a do tvorby školního časopisu.

Finanční a materiální podmínky umožňují realizaci vzdělávacích programů. Vícezdrojové financování školy se pozitivně odráží v jejím materiálním vybavení. Materiálně technické zázemí školy je průběžně obnovováno, např. nákup školního nábytku, pořízení dataprojektoru, technického zázemí v počítačové učebně, zlepšení vybavenosti technologiemi. Součástí areálu školy je rozsáhlá zahrada s víceúčelovým hřištěm, amfiteátr, prostory pro pěstitelské práce, skleník, eko-stezka, dětské hřiště a prostory pro relaxaci. Limitující prostorové podmínky jsou řešeny výukou v dalších prostorách, např. školní družiny, v dílnách, ve skleníku. Stravování je zajištěno v moderně vybavené školní jídelně v souladu se zdravým životním stylem a s využitím zeleniny vypěstované žáky na školním pozemku.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Společným znakem většiny sledovaných hodin byla příznivá pracovní atmosféra založená na vzájemném respektu a dodržování předem dohodnutých pravidel.

Systematická příprava dětí na základní vzdělávání probíhá v přípravné třídě. Hlavním cílem vzdělávacího programu je co nejnazší začlenění dětí do základního vzdělávání a zároveň

předcházení případným školním neúspěchům, které by mohly děti negativně ovlivnit do budoucna. Promyšlené výukové metody s využitím mezipředmětových vztahů podporují zvědavost a zájem dětí o výuku. Zvolené náročnější činnosti se prolínaly s odpočinkovými aktivitami a smysluplně na sebe navazovaly. Děti rozvíjely své rozumové a verbální schopnosti, osvojovaly si potřebné pracovní návyky, byly vedeny k dodržování pravidel chování a vzájemné komunikace, nebály se vyjádřit svůj názor či požádat o pomoc.

Ve většině sledovaných hodin se vzdělávání vyznačovalo vysokou mírou empatie pedagogů, která se odrážela ve velkém pracovním nasazení téměř všech žáků. Všechny hospitované hodiny směřovaly k rozvoji znalostí a dovedností žáků a ve větší míře byly zaměřeny na opakování či zvládnutí neprobraného učiva z období vzdělávání na dálku. Učitelé zpravidla dbali na srozumitelné seznámení s cílem či tématem hodiny, efektivní shrnutí a následná reflexe však byly zaznamenány jen v části hospitovaných hodin. Efektivita zvolených výukových postupů k naplnění stanoveného cíle a organizace hodin byla různorodá. Kvalita vzdělávacího procesu se odvíjela od osobního přístupu a míry zkušeností jednotlivých pedagogů, nezávisle na jejich kvalifikovanosti.

Efektivně vedené hodiny se vyznačovaly promyšlenou strukturou a jasně definovaným vzdělávacím cílem, který pedagogové naplňovali činnostmi, v nichž byli aktivní především žáci. V hospitovaných hodinách vyučující kombinovali frontální výuku s řízeným rozhovorem a samostatnou prací žáků, v některých případech uplatňovali kooperaci při skupinové práci i práci ve dvojicích. Učební látka byla zpravidla probírána v souvislostech, nechybělo zařazení mezipředmětových vztahů a praktických příkladů z praxe. Pro zvýšení názornosti učiva pracovali učitelé i žáci účelně s didaktickou technikou, k procvičování látky v některých třídách využili žáci tablety. Vyučující většinou využívali ocenění dílčích pokroků žáků formou pochvaly a povzbuzení, převážně respektovali tempo práce žáků, poskytovali jim prostor pro dotazy a individuální dopomoc. Ve výuce cizích jazyků vyučující vyváženě zařazovali aktivity na posílení produktivních i receptivních dovedností, podporovali rozvoj slovní zásoby a praktické využití jazyka, posilovali komunikační kompetence žáků. Vhodně volené metody výuky podněcovaly žáky k aktivitě. Sledované hodiny výchovných předmětů pozitivně ovlivňuje erudice pedagogů, jejich nadšení, schopnost zaujmout a předat své zkušenosti žákům. Zvolené metody výuky umožňovaly žákům seznámit se s rozmanitostí výtvarných technik, rozvíjet svoji kreativitu a estetické cítění. K rozvoji kompetence k učení a kompetence k řešení problémů byli žáci příkladně vedeni ve výuce robotiky, měli možnosti nacházet své vlastní postupy a aplikovat je výuce, např. při sestavování a programování robota, byli podněcováni zadáváním úloh různé náročnosti.

V části sledované výuky, kde byla efektivita vzdělávání nižší, převládalo tradicionalistické pojetí výuky založené na dominantním postavení učitele. Zvolené vzdělávací strategie vedly k nerovnoměrnému zapojení žáků do vzdělávacího procesu a k nižší míře jejich aktivity. Kvalitu hospitovaných hodin snižovala také nesprávná organizace výuky, didaktické nedostatky či menší pozornost na aplikační složku znalostí. Zpětná vazba o zvládnutí učiva žáky byla víceméně formální a nevypovídala o porozumění či neporozumění probíranému jevu. Vyučující také vždy nevyužili příležitosti k sebehodnocení či k vzájemnému hodnocení žáků podle předem stanovených kritérií. Nízká míra diferenciací zadávaných úloh ve většině hospitovaných hodin dostatečně nepodporovala odlišné pracovní tempo, rozdílnou úroveň znalostí a dovedností žáků i jejich individuální potřeby. To bylo zvláště patrné v části hospitovaných hodin, kde bylo v plné šíři bez ohledu na individuální schopnosti jednotlivých žáků realizováno rozšiřující učivo zařazené do učebních osnov ve školním vzdělávacím programu.

Vzdělávací programy vhodně doplňují rozličné projekty, programy, školní a mimoškolní aktivity zaměřené na podporu jazykových a komunikačních dovedností, např. Klub mladého čtenáře, Klub mladého diváka, tvůrčí psaní, dramatická výchova, vydávání školního časopisu, podpora osobnostní a sociální výchovy spoluprací mezi žáky různých ročníků a také podpora environmentálního povědomí. Kreativitu dětí a žáků podporují navštěvované výtvarné, kulturní nebo vědecké programy.

Zájmové vzdělávání ve školní družině vhodně navazuje na základní vzdělávání. Probíhalo v příznivé pracovní atmosféře. Řízené i spontánní činnosti a relaxace jsou přiměřeně časově rozvrženy. Patřičná pozornost je věnována další podpoře tvůrčích dovedností a individuálních zájmů žáků, např. rozvoji čtenářské gramotnosti a osvojení základů dramatického umění. Vzdělávací program školní družiny vhodně doplňují rozmanité aktivity, které přispívají k rozvoji dovedností a zájmů účastníků. Školní družina umožňuje rovněž přípravu žáků na vyučování.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola i nadále používá standardní interní nástroje k zjišťování dosažené úrovně znalostí a dovedností žáků. Těžiště hodnocení spočívá v pravidelné klasifikaci, která respektuje zásady stanovené ve školním řádu. Ze záznamů z pedagogických rad a pozorování inspekčního týmu vyplývá, že skupinové výsledky a vzdělávací pokrok jednotlivých žáků učitelé průběžně sledují a vyhodnocují, avšak získané informace vždy nevyužívají pro efektivní řízení výuky na základě individuálních potřeb žáků.

Z analýzy výsledků vzdělávání žáků vyplývá, že ve sledovaném období tří školních let žáci dosahovali stabilně velmi dobrých výsledků v celkovém hodnocení, přibližně tři čtvrtiny žáků prospěli s vyznamenáním. V době distanční výuky došlo případně některých žáků k mírnému zhoršení, přestože škola na základě SWOT analýzy realizovala řadu podpůrných aktivit pro žáky ohrožené školním neúspěchem, např. konzultace s učiteli, nabídka on-line doučování, podpora žáků s odlišným mateřským jazykem dvojjazyčnými asistentkami. Ojedinelé případy neomluvené absence byly řešeny vedením školy ve spolupráci se zákonnými zástupci žáků i spoluprací s orgánem sociálně-právní ochrany dětí.

Ke zvládnutí nároků školní docházky a k utváření pozitivních sociálních vazeb žáků napomáhá adaptační proces žáků 1. a 6. ročníků i rozšiřující vzdělávací aktivity, např. socializační a preventivní programy, spolupráce mezi žáky různých ročníků, rozmanité školní akce a mimoškolní aktivity. Snazší začlenění žáků prvních tříd do výchovně vzdělávacího procesu podporuje spolupráce s mateřskými školami, motivační hodnocení a individuální přístup pedagogů.

Systematická práce školního poradenského pracoviště vytváří příznivé podmínky pro podporu dětí v přípravné třídě, žáků se SVP, ohrožených školním neúspěchem i žáků s odlišným mateřským jazykem. Na základě doporučení školských poradenských zařízení jsou realizována další podpůrná opatření, např. pedagogické intervence, předmět speciálně pedagogické péče, výuka podle individuálních vzdělávacích plánů, podpora žáků asistenty pedagoga, školní pedagožkou i školní psycholožkou. Asistenti pedagoga se většinou aktivně zapojovali do vzdělávacího procesu a dopomáhali žákům se SVP zvládat jejich specifické obtíže, motorický neklid a nesoustředěnost. Žáci tak byli vhodně začleněni do všech probíhajících aktivit ve třídě. Podle potřeby a pod vedením učitele se asistenti věnovali také ostatním žákům. K úspěšnému začlenění žáků s odlišným mateřským jazykem do vzdělávání přispívá mj. pozice koordinátora podpory žáků, cílené vzdělávání pedagogů, zajištění dvojjazyčných asistentek pedagoga, zapojení školy do projektu „Žijeme na čtyřce společně

2021“ a systémová podpora výuky českého jazyka. Rozvoj nadání žáků je podporován především v rámci výuky cizích jazyků, účastí v různých typech školních projektů, zájmových aktivit či soutěží a olympiád, méně pak cílenou diferenciací v průběhu výuky.

Školní preventivní strategie je převážně funkční. Nastavené preventivní mechanismy umožňují včas odhalovat a zachycovat různé formy rizikového chování např. neúčast některých žáků na on-line výuce. Řada účinných aktivit, např. on-line a prezenční třídnické hodiny, primární program na podporu psychického zdraví žáků, vedou k posilování vzájemných vztahů důvěry mezi učiteli a žáky i k včasné identifikaci případných problémů. Využívanými nástroji jsou mj. práce s třídními kolektivy a pravidelné preventivní programy. Problematiku prevence sociálně patologických jevů účelně doplňuje vzdělávací obsah některých předmětů. Důležitou úlohou v předcházení negativním jevům představuje bohatá nabídka mimoškolních aktivit a kroužků.

Závěry

Vývoj školy

- škola nadále udržuje tradici jazykového vzdělávání žáků nadstandardní nabídkou cizích jazyků, volitelnými i nepovinnými předměty a studijními jazykovými zájezdy
- škola si i nadále zachovává kvalitní úroveň poskytovaného vzdělávání, o čemž svědčí vysoký zájem veřejnosti o vzdělávací nabídku školy

Silné stránky

- stabilní pedagogický sbor a erudice některých pedagogů zajišťuje odbornou kvalitu vzdělávání
- komplexní podpora jazykové gramotnosti žáků
- úzká spolupráce se zákonnými zástupci dětí a žáků školy umožňující jejich aktivní zapojení do života školy
- efektivní spolupráce učitelů a asistentů pedagoga ve výuce napomáhající plynulosti výuky
- účinná podpora žáků s odlišným mateřským jazykem

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- malá míra diferenciaci výuky vzhledem k odlišným studijním předpokladům žáků a rozdílnému tempu jejich práce
- nižší míra metodické a didaktické propracovanosti vyučovacích hodin v některých předmětech
- nevyužívání didaktického závěru vyučovacích hodin

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- vhodně obsahově diferencovat výuku s ohledem na rozdílné možnosti žáků
- důsledně využívat aktivizační výukové metody, účelně zapojovat žáky do výukového procesu, dbát na názornost, aplikovat získané poznatky a vyhodnocovat řešené úlohy,

lépe využívat závěry vyučovacích hodin, vrstevnické hodnocení nebo individuální zhodnocení učebního pokroku žáků s ohledem na využití při dalším učení.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k odstranění a prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e- podatelnu csi.a@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina příspěvkové organizace Základní škola, Praha 4, Jižní IV., 10 vydaná dle usnesení Zastupitelstva městské části Praha 4 č. 16Z – 44/2016 ze dne 15. 6. 2016 s účinností od 1. 8. 2016
2. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání *Otevřená škola* s platností od 1.9.2005, verze č. 9 platná od 1.9.2021 č.j.: 783/2021/A7/ Kai/10
3. Školní vzdělávací program školní družiny – příloha č. 13, verze platná od 1. 9. 2021
4. Školní řád Základní škola, Jižní IV. 10/1750, 141 39 Praha 4 platný od 1. 9. 2020, jehož součástí je vnitřní řád školní družiny a školní jídelny
5. Dodatek ke školnímu řádu platný od 1. 9. 2021 do odvolání, vydaný dne 31. 8. 2021, č. j.740/2021/A1/Kai/A/10
6. Dodatek ke školnímu řádu platný od 11. 5. do 30. 6.2020 vydaný dne 4. 5. 2020, č.j.: 524/2020/A1/Kai/A/10
7. Výběr třídních knih vedených ve školních letech 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
8. Výroční zpráva za školní rok 2020/2021 vydaná dne 23. 9.2021, č.j.: 998/2021/A7/Kai/A/10
9. Rozvrh vyučovacích hodin platný ve školním roce 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
10. Záznamy z pedagogických rad vedené ve školních letech 2019/2020, 2020/2021 k termínu inspekční činnosti
11. Výběr zápisů z předmětových komisí vedených ve školních letech 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
12. Portfolio výchovného poradce a metodika prevence vedené k termínu inspekční činnosti
13. Vybrané výstupy z účetnictví organizace za roky 2020 a 2021
14. Výroční zpráva o hospodaření školy za rok 2020

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.a@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele/ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Iva Hlásenská, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Iva Hlásenská

Mgr. Jana Jakobovičová, školní inspektorka

Mgr. Jana Jakobovičová

Mgr. Petra Prokopová Machalová, školní inspektorka

Mgr. Petra Prokopová Machalová

Mgr. Karel Pešina, školní inspektor

Mgr. Karel Pešina

Bc. Šárka Snížková, kontrolní pracovnice

Bc. Šárka Snížková

Mgr. Hana Cetlová, MŠMT, přizvaná osoba,
odbornice na vzdělávání

Mgr. Hana Cetlová

V Praze 5. 11. 2021

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Daniel Kaiser, ředitel školy

Mgr. Daniel Kaiser

V Praze dne 2. 12. 2021